

Bijlage 9

Literatuur en archieven

- Anoniem (2005). Hoogstamfruitbomen in West-Vlaanderen, met meer dan 100 rasbeschrijvingen. Uitg. *Provincie West-Vlaanderen*, 215 p.
- ArcheoPro, 2013. *Archeologisch onderzoek Damse stadswallen, Damme, Geofysisch onderzoek*, ArcheoPro Archeologisch rapport nr.13014, 2013..
- ARTS, T. & VAN LANDUYT, W. (1996). De mossen en lichenen van Damme. Verslag van de VWB-excursie 9-11-1991. *Muscillanea* 16: 6-11.
- BAUWENS, A, GOOSSENS, C., STOCKMAN, P. & TERMOTE, J., *Stercktenbouw. Staats-Spaanse Linies en versterkingen in Noord- en Zeeuws Vlaanderen tijdens de Tachtigjarige Oorlog(1568-1648)*, Sluis, 2006.
- BOES, J., De Lieve, eerste kunstmatige verbinding van Gent met de zee, Bulletin Maatschappij voor geschiedenis en Oudheidkunde te Gent, 37, 1929, p.7-64.
- BONTE, G., 1990. *Damme 1706, Rond de Poldertorens*, 32, 1990, p. 114-115.
- BOONE, R., s.d., Overheidszorg voor drinkwater in Vlaanderen, Gent
- BRAGARD, P. (2002). Soldats et jardiniers: l'emploi de la végétation dans les forteresses, XVe-XIXe siècle. In: Baudoux-Rousseau, L. & Giry-Deloison, Ch. (Ed.). *Le jardin dans les anciens Pays-Bas*, Arras, Artois Presses Universitaires: 89-106.
- CALLAERT G., HOOFT E., SANTY P. & SNAUWAERT L. 2006: *Inventaris van het bouwkundig erfgoed. Provincie West-Vlaanderen. Gemeente Damme. Deel I: Stad Damme. Deelgemeenten Hoeke, Lapscheure en Moerkerke*, Bouwen door de eeuwen heen in Vlaanderen WVI17, Brussel.
- CARLIER, W., 1987. Damme doorheen schetsen, kaarten en plannen, *Brugse Gidsenkroniek*, 20, 1987, p. 3-32.
- CARTON, C., Rapport au comité directeur de la Société d'Emulation pour l'histoire et les antiquités de la Flandre occidentale, sur les fouilles faites sous la tour de l'église de Damme, pour retrouver le tombeau de Jacques Van Maerlandt, *Annales Société d'Emulation*, 1, 1839, p.273-286.
- COORNAERT, M., *Westkapelle & Ramskapelle. De geschiedenis, de topografie en de toponimie van Westkapelle en Ramskapelle met een studie over de Brugse Tegelrie*, Tielt, 1981.
- COORNAERT, M., Een overzicht van de molens in het Noordvrije in: *Liber Amicorum René De Keyser*, Oostkerke, 1985, p.43-78.
- COORNAERT, M., Waar en wanneer is Damme ontstaan, *Rond de Poldertorens*, 1986, p.51-84.
- COORNAERT, M., Sluizen en watermolens in Brugge en Damme, *Rond de Poldertorens*, 1987, p.37-54 en p.59-87.
- COORNAERT, M., De watermolen en de havenkille van Damme, *Rond de Poldertorens*, 1990, p.86-113.
- COORNAERT, M., De delta van de Zinkval, *Rond de Poldertorens*, 1991, p.41-88.
- DANNEELS, P., 1983. *Vegetatiekundige en ecologische studie van twee moerasgebieden in West-Vlaanderen (de stadswallen van Damme en de Leiemeersen te Oostkamp)*, onuitgegeven licentiaatsverhandeling UG.
- DECLER, K., 1983. *Faunistisch-oecologisch onderzoek in twee moerasgebieden: de stadswallen van Damme en de Leiemeersen te Oostkamp (West-Vlaanderen)*, onuitgegeven licentiaatsverhandeling UG.
- DE GRUYSE, J. 2009: *Archeologische begeleiding Jacob Van Maerlantstraat (Damme)*, Damme.
- DE BRUYCKER, A., Oudheidkundige vondst te Damme: zerksteen van Heer Loijs van Moerkerke, *Biekorf*, 54, 1953, P.280-281.
- DE GROOTE, J., 2000. Het toltarief van Letterswerve, *Rond de Poldertorens*, 2000, 18-28.
- DE GROOTE, 2002. *Het Hoornwerk van Damme 1701-1702 door Antoine-François Lemerrier de Senneton de Chermont*, Damme, 2002
- DEGRUYSE, R., De oudste houten kranen in de Vlaamse en andere havens (13de-16de eeuw), *Handelingen van het Genootschap voor geschiedenis*, 1991, 1-2, p.5-46.
- DE KEYSER, A., De versterkingen van Damme op het eind van de 16de eeuw, *Liber Amicorum René de Keyser*, Oostkerke, 1985, p.89-100.
- DE KEYSER, R., 1978. *Rond het ontstaan van Damme, Rond de poldertorens*, 20, 1978, p. 57-64.
- DE KEYSER, R., 1981. Een onuitgegeven plan van de vestingen van Damme, 1617, *Rond de Poldertorens*, 23, 1981, p. 171-176
- DE LAENDER, G., 2010. Oude Schaapskooi in Damme, *De Spille*, 7 2010, p. 16-17.
- DE MEULEMEESTER J. & TERMOTE J. 1985: *Terreinverkennde opgraving op de weide Solvay te Damme, Archaeologia Belgica* 1.2, 131-132.
- DEMAREST, L., 1986. *Biologische waarderingskaart van België. Verklarende tekst – kaartbladen 5 en 13*, Ministerie van Volksgezondheid en van het gezin, Instituut voor hygiëne en epidemiologie, coördinatiecentrum voor de Biologische Waarderingskaart.

- DE MEYER, M., 2006. Opgravingen op de stadswallen. De eerste resultaten, *Nieuwsbrief Natuurpunt Damme*, 12, 2006, p. 19-24.
- DEROOSE P., TERMOTE J. & VANDENDRIES M. 2011: *Herwaarderingsplan Damme Noord*. Studie in opdracht van de Provincie West-Vlaanderen, Koksijde.
- DE SMET, A., 'De werken bij de Reie tusschen Brugge en Damme in de XIVe eeuw', *Revue belge de philologie et d'histoire*, 14/3, 1935, 859-863.
- DE SMET, A., 'De klacht van de "Ghemeente" van Damme in 1280. Enkele gegevens over politieke en sociale toestanden in een kleine Vlaamse stad gedurende de tweede helft der XIIIe eeuw.', *Handelingen van de Koninklijke Commissie voor Geschiedenis*, CXV, 1950, 1-15.
- DE SMET, A., 'De klacht van de "Ghemeente" van Damme in 1280.' In: DE SMET, A., *Album Antoine De Smet*, s.l., 1974.
- DE SMET, A., Het waterwegennet ten Noordoosten van Brugge in de XIIIe eeuw (Oude Zwin, Reie en Zwin), *Revue Belge de Philologie et d'Histoire*, 12, 4, 1933, p.1023-1059 en 13, 1-2, 1934, p. 83-121.
- DE SMET, A., L'origine des ports du Zwin. Damme, Mude, Monikerede, Hoeke et Sluis in: *Etudes d'histoires dédiés à la mémoire de Henri Pirenne*, Brussel, 1937, p.125-141.
- DEVLEIGHIER L., Damme, in Kunstpatrimonium van West-Vlaanderen, deel 5, Tielt, 1971
- DEVLEIGHIER L. 1971: Damme, *Archeologie*, 104-105.
- DEVLEIGHIER L. 1974: De Sinte-Katarinakerk te Damme, *Handelingen van het Genootschap voor Geschiedenis gesticht onder de benaming "Société d'Emulation" te Brugge* 111. 1-2, 127.
- DEVLEIGHIER L. 1974: Sint-Katarinakerk te Damme, *Archeologie*, 24.
- DEVLEIGHIER L. 1983: De Sint-Katarinakerk te Damme, *Handelingen van de Société d'Emulation te Brugge*, 144-148. (onderzoek 19 november tot 8 december 1973)
- DEVLEIGHIER, L. (1984). De molens in West-Vlaanderen. Kunstpatrimonium van West-Vlaanderen. Deel 9. Uitg. Tielt.
- DEWILDE, M., 1993. In de put te Damme, *Genootschap voor Geschiedenis. Handelingen*, 130, 1993, p. 303-306.
- DEWILDE M. 1994: In de put te Damme (W.-VI.), *Archaeologia Mediaevalis* 17, 52-54.
- DEWILDE M. 1995: Nog altijd in de put te Damme (W.-VI.), *Archaeologia Mediaevalis* 18, 45-46.
- DEWILDE M. 2002: De vesten van Damme, *Archaeologia Mediaevalis* 25, 53-54.
- DUPREZ PH. 1970: *Archeologische vondsten in de middeleeuwse Damse havenkom Les fouilles archéologiques dans le port médiéval de Damme*, Brugge.
- GHEYSEN, L. i.s.m. beheerteam Natuurpunt ,2015. Aanvraag tot erkenning van het natuurreservaat Stadswallen van Damme E-039 (Damme). Dertiende uitbreiding, december 2015. Dossier beheerteam, 51 p.
- HASQUIN, H., 1980. *Gemeenten van België, geschiedkundig en administratief-geografisch woordenboek*, Gemeentekrediet van België, 1980.
- HONNAY, O. & CEULEMANS, T. , 2016. Hoe kunnen landbouw en behoud van biodiversiteit samengaan? Een beknopte evaluatie van drie ruimtelijke scenario's. *Natuur.focus* 15 (4): 180-187.
- HOSTE, H.(red), 1956. *Damme*, Antwerpen, 1956 (met bijdragen van de Baene, L., Hoste, H., Leurs, S., van Mierlo, J. Vandenbergh), VTB-uitgave, Antwerpen, 1956
- HOSTE, H., 1956/1. De aanleg van de stad, in: HOSTE, H. (ed.), p. 29-43.
- HOSTE, H., 1956/2. Het St. Janshospitaal, in: HOSTE, H. (ed.), p. 167-169.
- HUTSEBAUT, J & VERMEERSCH,T., 2015. *De Damse Vaart*, Brugge, 2015
- HUVENNE, P., 1984. *Pieter Pourbus, meester-schilder 1524-1584*, Brugge, 1984.
- HUYGHEBAERT, N., 1978. Monastère de Sainte-Elisabeth, appelé Sarepta, à Moerkerke, à Damme et à Bruges, *Monasticon Belge*, deel III, vol.4, Luik, 1978, p.1095-1121.
- JACOBS, M., *Zij, die vielen als helden... Inventaris van de oorlogsgedenktekens van de twee wereldoorlogen in West-Vlaanderen*, deel 2, Brugge, 1996, p. 79.
- JACOBUS, P., 1985: *Geulen, krekens en veenplaten rond de Zwinmonding in de omgeving van Damme*, Onuitgegeven licentiaatsthesis Rijksuniversiteit Gent
- KUYCKEN, E., 1982. Een nieuw natuurreservaat: de oude vestingen van Damme, *Natuurreservaten*, 3, p. 47-48.
- KRINKELS (2016). Bomenbeheerplan Damse Vaart. I.o.v. de provincie West-Vlaanderen.
- LAURENT, R., 1986. *De havens aan de kust en aan het Zwin (doorheen oude plannen en luchtfoto's)*, Algemeen Rijksarchief en Rijksarchief in de provinciën, Brussel, 1986.
- MAEGHE, L., RAMAN, D. e.a., 2005. *Kerkhoven van de stad Damme. Toestandsbeschrijving-Behoud graftekens*, Heemkundige kring 't Zwin Rechteroever grondgebied Damme, 2005, p. 3-27.
- MAES, N. (Red.), 2006. Inheemse bomen en struiken in Nederland en Vlaanderen. Herkenning, verspreiding, geschiedenis en gebruik. Uitg. Boom - Amsterdam, 376 p.
- MAHIEU J., 2004. Provinciedomeinen en groene assen als groen erfgoed, *In de Steigers*, 11, 1, 2004, p. 10-11.

- MERTENS, J. G. DECLERCQ EN SANDERS, D., 1979. *De Damse vaart, West-Vlaanderen werkt*, 1979, p. 173-181.
- MERTENS J. 1984: *Sint-Katerinakerk te Damme*, *Archeologie*, 68.
- NIJLAND, R. (2017). Als Den Haag de grutto niet redt, dan Brussel maar. *De Levende Natuur* 118 (1): 4-5.
- OPDEDRINCK, J., 1951. *Sint-Janshospitaal te Damme*, Tielt, 1951.
- PILLEN, R. & DE LAENDER, G., 2003. *Visie van Natuurpunt op restauratie stadswallen Damme, de Kievitte*, 9, 2003, p. 14-18.
- POL, J., 1985. *Geulen, Kregen en veenplaten rond de zwinmonding in de omgeving van Damme*, Licentieverhandeling RUG, 1985.
- ROUSSEL, L. & RYKAERT, M. (2003). *Wenkende wieken in West-Vlaanderen*. Brochure Provincie West-Vlaanderen. Uitg. Brugge.
- SEYS A. 1982: *Archeologisch onderzoek in de gemeente Damme. Prospectie-analyse-synthese*, Onuitgegeven licentiaatsthesis Rijksuniversiteit Gent.
- SEYS A. & VERHAEGHE F. 1981: Middeleeuwse en post-middeleeuwse resten te Damme, *Archeologie* 37.
- SOSSON, J.-P., 1977, *Les travaux publics de la ville de Bruges aux XIVe-XVe siècles; les matériaux – les hommes*. Crédit Communal de Belgique, Collection Histoire Pro Civitate, 8, nr. 48, 1977.
- TACK, G., VAN DEN BREMT, P & HERMY, M. (1993). *Bossen van Vlaanderen. Een historische ecologie*. Uitg. Davidsfonds Leuven, 320 p.
- TERMOTE J. 1985: *Het ontstaan en de stadsontwikkeling van Damme*, in WELVAERT F. & DIERICKX-VISSCHERS F.: *2000 jaar Zwinstreek*, Brugge, 102-111.
- TERMOTE J. 1986: Damme (W.-VI.), *Archeologie*, 23.
- TERMOTE J. 1987: Damme : Stadsarcheologisch onderzoek (W.VI.), *Archaeologia Mediaevalis* 10, 54.
- TERMOTE J. & DE MEULEMEESTER J. 1985: Terreinverkennde opgraving te Damme, *Archaeologia Mediaevalis*, 8, 66-67.
- TERMOTE J. & DE MEULEMEESTER J. 1984: Damme (W.-VI.): Terreinverkennde opgraving op de weide Solvay, *Archeologie*, 141.
- TERMOTE, J., 1989. *De Leeuwentoren te Ieper. Een bijdrage tot het onderzoek van de Bourgondische stadsversterkingen in Kust-Vlaanderen*, *Westvlaamse Archaeologica*, 1, p. 17-29.
- TERMOTE, 1992. De verzameling Pierre Solvay in het museum van de Duinenabdij te Koksijde. Archeologische vondsten uit de middeleeuwse havenkom van de stad Damme. Enkele algemene beschouwingen, *De Duinen*, 22, 1992, p.29 – 44.
- TERMOTE, J. & ZWAENEPOEL, A., 2004. *Forten en verdedigingswerken in het Oost- en West-Vlaamse Krekengebied*, studie opgemaakt in opdracht van de provincies Oost- en West-Vlaanderen, Westtoer apb, 2004.
- TERMOTE, J., 2006. De vesting Damme in: *Stercktenbouw. Staats-Spaanse linies en versterkingen in Noord- en Zeeuws-Vlaanderen tijdens de Tachtigjarige oorlog (1568-1648)*, 2006.
- TERMOTE, J., 2019a. *De Onze Lieve vrouw Hemelvaartkerk te Damme*, Beheersplan, 2019
- TERMOTE, J., 2019b. *Het Sint Janshospitaal van Damme*, Beheersplan, 2019.
- TERRY, C., 2017a, Een rabot voor het sas van de Lieve, *Erfgoedblad Damme*, 2017.
- TERRY, C., 2017b, Waarom bouwde Brugge in Damme in 1548 een schifdersluis? En waar dankte de Slecke haar naam aan?, *Erfgoedblad Damme*, februari 2017, p.6-11.
- TERRY, C., 2018. Plaatsbepaling van de vroegste sluis van de Lieve in Damme, *Erfgoedblad Damme*, 2018, p.1-4.
- TYS D., BUYLE E., VERDURMEN I. & CANTERS F. 2010. *Vectorisering en karakterisering van nederzettingkernen op basis van het zgn. 'gereduceerd kadaster'*, SKAR-Rapport 5, Brussel.
- VAN CAUWENBERGHE, M., 1986. De stadsfinanciën van Damme: 1392-1460, onuitgegeven licentiaatsverhandeling UG 1985-1986.
- VANDENBERGHE, R., s.d., Damme in: BOONE, R., s.d., *Overheidszorg voor drinkwater in Vlaanderen*, Gent, p.97-131.
- VANDENBERGHE, R., 1956/1. Bijdrage tot de geschiedenis van Damme, in: HOSTE, H. (ed.), p. 45-126.
- VANDENBERGHE, R., 1956/2. Woning "De Grote Sterre" te Damme, in: HOSTE, H. (ed.), p. 178-180.
- VANDENBERGHE, R., 1956/3. Historische samenvatting, in: HOSTE, H. (ed.), p. 19-28.
- VANDENBERGHE, R. & DENORME, C., *Kunstschaten in het museum Sint-Jan te Damme*, s.l., s.d.
- VANDENBERGHE, R. 1956: Damme laatste overblijfsels van de Lieve verdwenen, *Biekorf* 57, 1956, p. 341-344.
- VANDENBERGHE, S. 1988: Damme, (W.-VI.): middeleeuws Saintonge-deksel, *Archeologie*, 33.
- VAN DEN HEUVEL, J., 1978. *De vestingen van Damme. Volgens een militaire kaart uit 1688*, *Rond de Poldertorens*, 20, 1978, p.3-11.

- VAN LANDUYT, W. (2006). *Erysimum cheiri* (L.) Crantz Muurbloem. In: Van Landuyt, W., Histe, VANHECKE, L., VAN DEN BREMT, P., VERCRUYSSSE, W. & DE BEER, D., 2006 Atlas van de flora van Vlaanderen en het Brussels Gewest. INBO, Nationale Plantentuin van België & Flower: 389.
- VERHULST, A., DE HEMPTINNE, T. & DE MEY, L., 1998. *Un tarif de tonlieu inconnu, institué par le comte de Flandre Thierry d'Alsace (1128-1168) pour de port de Littersuerua, précurseur du port de Damme, Bulletin de la Commission royale d'Histoire*, t. CLXIV, 1998, p. 143-172.
- VERNIEST, R., DE LEYN, H., RAMAN, D., 2004. *De Damse Kapellenroute*, Heemkundige Kring v.z.w. 't Zwin Rechteroever Grondgebied Damme, Damme, 2004, p. 65
- VLM, 2015. inrichtingswerken Stadswallen Damme-Zuid. Landinrichting Groene Fietsgordel. Natuurcompensatie A11, 2015.
- ZWAENEPOEL, A., 2000. *Vegetatieopnamen Dottergrasland, Kamgrasland, Zilver schoonverbond en aangrenzende moerasvegetatie met Grote waterpepe in de stadswallen van Damme*, 29 juni 2000.
- ZWAENEPOEL, A., 2000. *Traditionele hagen en knotbomen als leidraad voor aanplantingen in het kader van natuurontwikkeling en landschapsherstel in de provincie West-Vlaanderen* [cd-rom]. West-Vlaamse Intercommunale voor Economische Expansie, Huisvestingsbeleid en Technische Bijstand (WVI), Brugge, 2000, 139 pp
- ZWAENEPOEL, A. 2002. Populieren in traditionele landschappen: te mijden exoten of landschappelijk waardevolle bomen? Een case-study in het Beverhoutsveld (Oostkamp, Beernem), in de Assebroekse meersen (Assebroek, Oostkamp) en langs de Damse vaart (Brugge, Damme). Rapport in opdracht van de provincie West-Vlaanderen, afdeling Mirona, 91 p.
- ZWAENEPOEL, A., 2006. *Inventaris van traditionele, solitaire bomen en struiken als leidraad voor natuur- en landschapsbehoud en –herstel in West-Vlaanderen*, West-Vlaamse Intercommunale voor Economische Expansie, Huisvestingsbeleid en Technische Bijstand (WVI), Brugge, 2006, 294 pp.
- ZWAENEPOEL, A. (2006). *Inventaris van traditionele knotbomen als leidraad voor natuur- en landschapsbehoud en –herstel in West-Vlaanderen*. Wvi, i.o.v. Minawa.
- ZWAENEPOEL, A. (2016). Interview met Odette Neyt. Etno-ecologisch onderzoek in het Zwin en de Zwinstreek. Derde reeks. WVI i.o.v. de Provincie West-Vlaanderen.
- ZWAENEPOEL, A. (2016). Interview met Esther Haneca. Etno-ecologisch onderzoek in het Zwin en de Zwinstreek. Derde reeks. WVI i.o.v. de provincie West-Vlaanderen.
- ZWAENEPOEL, A. (2016). Interview met Clara Dombrecht. Etno-ecologisch onderzoek in het Zwin en de Zwinstreek. Derde reeks. WVI i.o.v. de provincie West-Vlaanderen.
- ZWAENEPOEL, A. (2016). Interview met Marc Dalle. Etno-ecologisch onderzoek in het Zwin en de Zwinstreek. Derde reeks. WVI i.o.v. de provincie West-Vlaanderen.
- ZWAENEPOEL, A. (2016). Interview met Roland De Sutter. Etno-ecologisch onderzoek in het Zwin en de Zwinstreek. Derde reeks. WVI i.o.v. de Provincie West-Vlaanderen.
- ZWAENEPOEL, A. (2016). Interview met Germaine Sarlet en Germaine Warmoes. Etno-ecologisch onderzoek in het Zwin en de Zwinstreek. WVI i.o.v. de Provincie West-Vlaanderen. Derde reeks.
- ZWAENEPOEL, A. & VANDAMME, D. (2016). Herders, schapen en natuurbeheer in de Zwinstreek. Uitg. Provincie West-Vlaanderen, 281 p.
- ZWAENEPOEL, A. (2017). Beheerplan voor de Westkustpolders. WVI & Natuurpunt vzw, i.o.v. het Agentschap voor Natuur en Bos (in voorbereiding).
- X, Damse vaart krijgt grondige onderhoudsbeurt, *Bouwkronek*, 1981, p.20-21

Kaartenmateriaal

Gepubliceerd

- Jacob van Deventer, Plan van de stad Damme, ca.1560¹
- Marcus Gerards, Stadsplan van Brugge met daarop de stadsplannen van Damme en Sluis, 1562
- J.H. Koeck, Plan van de stad Damme in: J.Blaeu, *Toonneel der steden van de Vereenighde Nederlanden met hare beschrijvingen*, Amsterdam, deel II, 1649, p.296
- De Ferraris, Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden, 1771-1777, kaartblad 24A (kaartblad Damme)
- Atlas Ph. Vander Maelen, 1846 – 1854, kaartblad Brugge (sch.1/20.000)

¹ Van Deventer kreeg in 1559 de opdracht om alle steden van de Nederlanden in kaart te brengen. Tot zijn dood tekende hij een 220-tal stadsplattegronden. (B. Vannieuwenhuyze en J. Lisson, *De stadsplannen van Jacob van Deventer. Een schitterende bron voor de stads- en dorpsgeschiedenis*, 2012, 3-15.

Brugge, Privé-verzameling

Pieter Pourbus, Kaart van de watering van Romboutswerve, 1578

Brugge, Algemeen Rijksarchief

Fonds Kaarten en Plannen

628. Pieter Pourbus, Kaart van de watering van den Broucke en Moerkerke Zuid over de Leie, 1574

Fonds Mestdagh

2200. Damme, *Carte figurative de terres sises près des fortifications de Damme appartenant à Jean Dullaert, dressée par le G.J.R. Aerts*, octobre 1783.

2201. Grondplan van de westelijke vestingwerken, gelegen links van het kanaal Brugge-Damme, 1815 getiteld: *Carte figurative de terres constituant une partie des remparts démolis de la commune de Damme appartenant aux héritiers du sieur de Rudder à Bruges, dressée par le G.J.R. Aerts à Bruges, août 1815*.

2202. Hoornwerk van Damme zoals het in 1782 werd verkocht, 1784, getiteld: *Carte figurative de six lots de terres sises dans les fortifications de cette commune, acquises le 26 février 1782 par le Baron de Pélichy, dressée par le G.J. du Franc, C.J. Bouuaert, 1784*.

Watering van Blankenberge, kaarten

1415/XVII. Plan van de vesting Damme met de gekochte percelen van de vestinggordel door Jacob Bossaert, Drubbel (kopie naar Donche), 1782.

Brugge, Stadsarchief

288. *Zwin*

Hendrick Pullincx, tekening van de Reie te Damme, 9 maart 1746²

Brugge, Stedelijke Musea

Pieter Pourbus, Kaart van het Brugse Vrije, 1562-1571

J. Lobberecht, Plan van de stad Damme en omgeving, schilderij, 1660

Brussel, Algemeen Rijksarchief

Kaarten en Plannen in handschrift

544. plan van de stad Damme en omgeving, begin 18de eeuw

1625. plan van de stad Damme, J.F.Maelstaf en C.J.Bouvaert, 1756

Koninklijke Raad Philips V

529. Plan van de vesting met project voor de uitbreiding van het hoornwerk

Brussel, Legermuseum

Kaarten en Plannen, Fonds versterkingen, Damme A/1

Plan des fortifications et travaux de la défense de la ville de Damme (Flandre occidentale) levé et dressé par le soussigné Capitaine Commandant d'Artillerie de Siège. Damme, 25 februari 1832

Luchtfoto's 1914-1918

Verticale luchtfoto's van de stadskern van Damme respectievelijk genomen op 8 augustus en 15 september 1918.

Damme, Kerkarchief

Plan J.F.Laurens, 1772

Gent, Stadsarchief

Plan Jan Sappaert, 1660

Londen, Victoria en Albert Museum

A.Vanden Wijngaerde, de stad Damme gezien vanuit het westen, ca. 1560

² De Groote, 2002, p. 56 en 57.

Parijs, Vincennes, Service Historique de l'Armée de Terre, Archives de l'Inspection du Génie (SHAT), Fonds Places étrangères, Damme

1. Senneton de Chermont, Etat auquel se trouve de ville de Damme et ce qu'il faudrait y faire pour la mettre en état de défense, 1701
2. Senneton de Chermont, Etat estimatif d'une ouvrage à corne à faire à Damme en plan de Damme, 5 mei 1701 (met plan bestaande toestand)³
3. Vauban, Projet de fortification pour la ville de Damme, 9 juni 1702 met plan 'pour convertir un magasin à poudre l'ancienne entrée de la Lève (=Lieve) dans le place', 27 novembre 1702; profils proposés Dame relatif à son projet 27 novembre 1702
4. Vauban, Projet de fortification pour la ville de Damme, 1702
5. Touros, plan et profils de l'ouvrage à corne de Damme, 1703
6. Levirloide, Profil du fort de Damme 9 oktober 1704
7. Senneton de Chermont, Explication du plan de Damme avec le plan et un profil, 30 april 1703
8. Senneton de Chermont, Cartes du camp retranché entre Bruges et Damme (sch : 1/7200), 1704
9. Touros, plan de Damme(sch : 1/7200), 26 oktober 1704
10. D'Aymé, lettre , mémoire, estimation et plan de Damme, 1745⁴
11. Maréchal de Saxe, lettre sur Damme, 1745
12. Maréchal de Saxe, lettre sur l'emploi des ingénieurs à Damme, Gand, etc , 1745⁵
13. De Contador F DES, lettre sur Damme, 1746
14. Beauteville, Lettre sur Damme, 1746
15. Delavallée, mémoire sur la ville de Damme (1/3600), 1746
16. Chatauvillars, procès-verbal et lettres relativement à la vente de maisons du fort de Damme, 1746
17. Thierry, lettres sur les travaux à faire à Damme, 1746
18. Thierry, mémoire des ouvrages projetés à Damme pour 1747 (1/3600), 1746
19. de Ramsault, mémoire sur Damme (1/3600), 1747
20. X, Plan de Damme (1/14400), 1804

Simancas, Algemeen Rijksarchief

MPD, IV/86, Ontwerpplan voor de vesting Damme getiteld *Planta de la nueva fortificación de Dama*, Guillaume Flamen, s.d.

Private collecties

Collectie R.Vandenberghe

Plan van het Hoornwerk van Damme, C.J. Bonnaert, 9 maart 1792⁶

Websites

www.waarnemingen.be, de databank van Natuurpunt

³ De Groote, 2002, p.12

⁴ De Groote, 2002, p. 46 - 54

⁵ De Groote, 2002, p..54 - 55

⁶ Afgebeeld in Hoste, 1956, p. 68

Dijkenplan voor de Zwinstreek, studie Econnection in opdracht van de Provincie West-Vlaanderen, 2003.

Provincie West-Vlaanderen, *Hoogstamfruitbomen in West-Vlaanderen*, 2005

Gereduceerde Kadasterkaart van België, Dépôt de la Guerre, uitgegeven in 1845-1855, schaal 1:20.000.